

Målsättningar och centralt innehåll

Eleven

- funderar på naturfenomen
- blir intresserad av att göra observationer
- studerar livet på landsbygden.

Lektionsidéer

A. Diskussion

1. Titta på bilderna och diskutera hurdana erfarenheter eleverna har av fenomenen på bilderna. Se Bildanalys.
2. Diskutera hurdana möjligheter eleverna har att observera landsbygd.
3. Fundera på hur man kan ta fina naturbilder. *När man fotograferar växter är det bäst att ta många bilder för att både bladen och blomman ska bli skarpa. Vid blåsigt väder svajar växterna och det är svårt att ta skarpa bilder. Rygggradslösa djur rör sig långsammare när det är kallt, vilket gör att de blir lättare att fotografera. Det är svårt att ta bilder på flygande fåglar, men man kan närma sig fåglar som sitter stilla försiktigt och ta en bild när man är en bit ifrån.*
4. Diskutera hurdana planer eleverna har för sommaren. Kommer eleverna kunna bekanta sig med husdjur eller livet på landsbygden under sommarlovet? Hör naturobservationer eller fiske till elevernas intressen?

40 MOT SOMMAREN

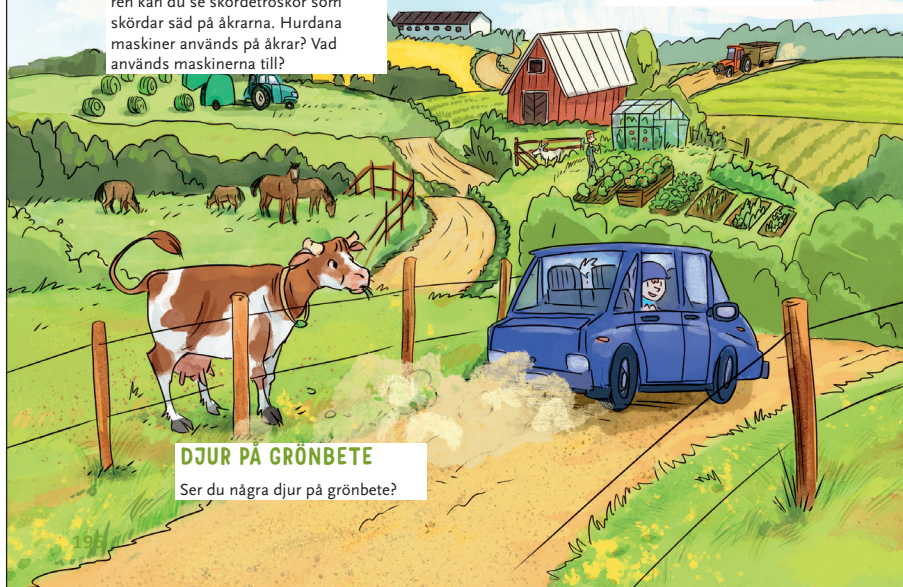
På sommarlovet reser Sten och Liv till mormor på landet. De spanar ut över landskapet genom bilfönstren och känner igen rybsfälten med sina lysande gula blommor. När de kommer fram springer de ut på bryggan vid sjön. Nu ska de njuta av sommaren!

JORDBRUKSMASKINER

På sommaren kan du se traktorer på åkrar. Kanske drar traktorn en rundbalspress, som används för att pressa ensilage eller annat djurfoder till plastklädda balar. Under sensommaren kan du se skördetröskor som skördar säd på åkrarna. Hurdana maskiner används på åkrar? Vad används maskinerna till?

TRÄDGÅRDSGRÖDOR

Smaka på bär, frukter och grönsaker från trädgården. Vilka är dina favoriter?

DJUR PÅ GRÖNBETE

Ser du några djur på grönbete?

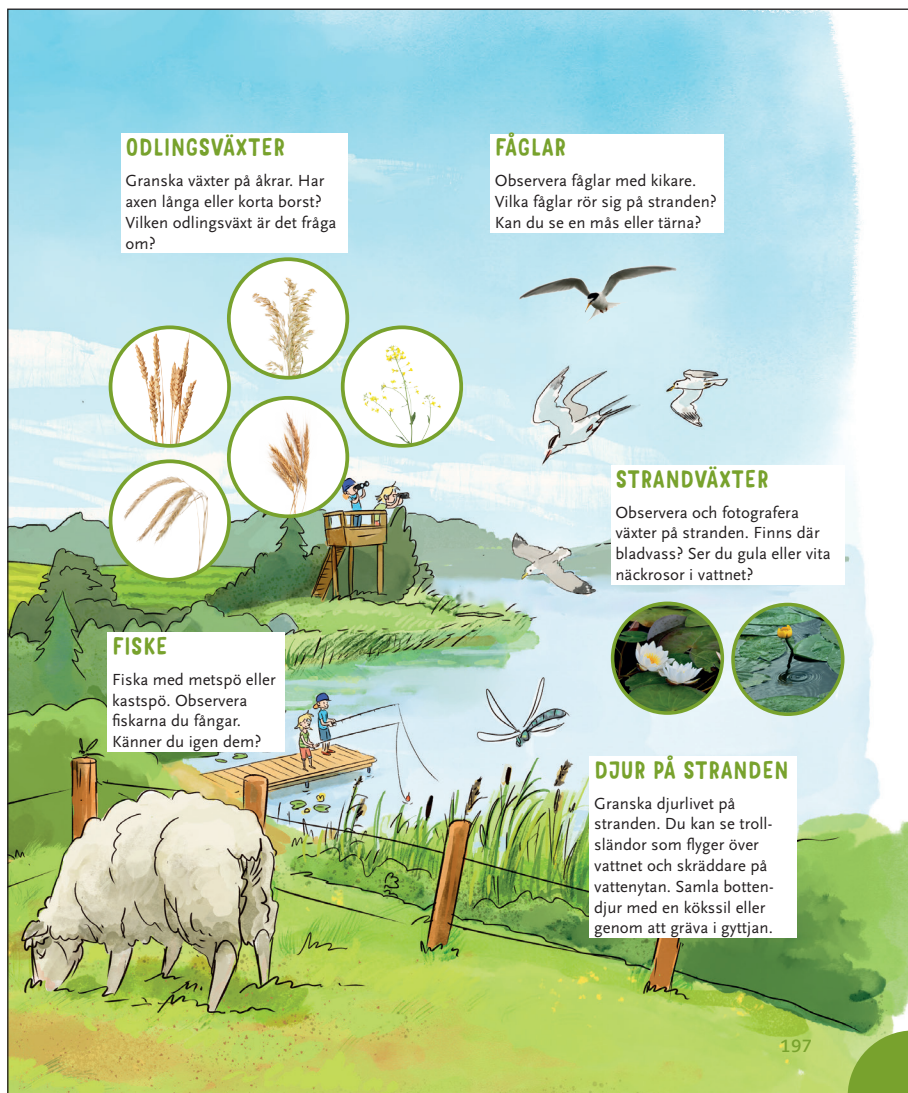
B. Aktiviteter

1. Bekanta er med djuren och fenomenen som berör natur och landsbygd på bilderna i läroboken.
2. Eleverna gör konstverk av sommarlandskap eller landsbygdslandskapet hos Livs och Stens mormor. Sätt upp verken på väggen i klassrummet. Eleverna kan ta med sig bilder från förra sommaren.
3. Leta tillsammans efter information om naturfenomen, landsbygden, husdjur och arter på stranden på internet. Ta hjälp av hemsidan NaturGate för att identifiera arter.

Bildanalys

Spannmål: Eleverna kan observera sädesfälten regelbundet ur sommaren för att lära sig skilja på odlingsväxter i olika faser. När korn, råg och vete har gått i ax kan vi skilja dem åt tack var längden på borsten. Råg har längre strån än vete och korn. Under blomningen, i juli, är det lätt att urskilja de lysande gula rybsfälten.

Traktor på en åker: En traktor som samlar upp ensilage drar en rundbalspress efter sig. När arbetet är klart finns det vita, grönaktiga eller svarta plastklädda höbalar på åkern. De kallas skämtsamt för vita kulor eller traktoräg.

ODLINGSVÄXTER

Granska växter på åkrar. Har axen långa eller korta borst? Vilken odlingsväxt är det fråga om?

FÅGLAR

Observera fåglar med kikare. Vilka fåglar rör sig på stranden? Kan du se en mås eller tärna?

STRANDVÄXTER

Observera och fotografera växter på stranden. Finns där bladvass? Ser du gula eller vita näckrosor i vattnet?

FISKE

Fiska med metaspö eller kastspö. Observera fiskarna du fångar. Känner du igen dem?

DJUR PÅ STRANDEN

Granska djurlivet på stranden. Du kan se trollsländor som flyger över vattnet och skraddare på vattenytan. Samla botten-djur med en kökssil eller genom att gräva i gyttnan.

197

Strand- och vattenväxter: Man kan observera strandväxtlighet till exempel vid sommarstugan eller stora diken. Vattenväxter kan eleverna undersöka när de simmar. Genom att dyka ner under vattenytan kan vi se växternas stjälkar och undervattensblad. Det går bra att plocka en växt för att undersöka på land. En del vattenväxter har vackra blommor som flyter på vattenytan.

Växter: Eleverna kan fotografera både bekanta och okända arter. Det viktigaste är inte att identifiera arten utan att observera växter. Hurdana blad har växten, hur ser stjälk och blommor ut? Vilka detaljer kan man se? Ni kan namnge bekanta arter när ni tittar på bilderna. För att namnge obekanta arter kan ni använda en växtbok eller hemsidan *NaturGate*.

Det går också att kategorisera växter så här:

- träd
- buskar
- blommande växter
- gräsväxter
- vattenväxter

Djur på stranden: Det lättaste sättet att följa med djur på stranden är att gräva i lerbotten. En stor del av alla ryggradslösa djur lever under ytan, i skydd av bottenlam och växtlighet. Eleverna kan fånga djuren i en glasburk för undersökningen. Man kan se trollsländor flyga omkring och skraddare som springer på ytan. Se avsnitt 3.

Eleverna bekantar sig också med djurens detaljer. Har djuret hårstrån, hur ser benen ut, har djuret antenner och hurdana är ögonen? Djuren kan kategoriseras enligt antalet ben:

sex ben: insekter

åtta ben: spindeldjur

fler än åtta ben: gråsuggor med flera inga ben: sniglar, snäckor maskar med flera.

Fiske: När man metar med mask får man ofta småfisk. Dem kan man öppna och studera hur de är uppbyggda. Innan eleverna gör det kan de identifiera arten med hjälp av en fiskbok eller *NaturGate* och observera fiskens form och antalet fenor.

Fåglar: Var uppmärksamma på fågelns färgsättning och kroppsbyggnad. Hur stor är fågeln, hur ser benen, stjärten och näbben? Vilken färg har huvudet, vingarna, stjärten, ryggen och magen? Kategorisera fåglar till exempel så här:

- småfåglar med smal näbb: insektsätare
- småfåglar med tjock näbb: fröätare
- sjöfåglar med simfötter
- kråkfåglar
- måsar

Eleverna kan rita en snabb skiss av fågel och skriva ner de kännetecknen de såg.